

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

М А Є С Т А Т С Л О В А

Рей Бредбері

**МАНДРІВКА
ДО КІЛІМАНДЖАРО**

 [®] ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

Серію «Маєстат слова»
засновано 2004 року

Copyright © 2003 by Ray Bradbury
Copyright 1947, 1950, 1954, 1960, 1965, 1966,
1984, 1995, 1996 by Ray Bradbury.

Друкується з дозволу правовласника
The Ray Bradbury Literary Works LLC,
c/o Don Congdon Associates, Inc.

Примітки Бориса Щавурського

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

«Навчальна книга – Богдан», просп. С. Бандери, 34а,
м. Тернопіль, Україна, 46002.

«Навчальна книга – Богдан», а/с 529,
м. Тернопіль, Україна, 46008.

У випадку побажань та претензій звертатися:
т/ф (0352) 520 607; 520 548 *office@bohdan-books.com*

Інтернет-магазин «НК Богдан»:
www.bohdan-books.com *mail@bohdan-books.com*

т. (0352) 519 797, (067) 350 1870, (066) 727 1762

Електронні книги: *www.bohdan-digital.com*

Гуртові продажі: т/ф (0352) 430 046, (050) 338 4520

м. Київ, просп. Гагаріна, 27: т/ф (044) 296 8956; (095) 808 3279,
nk-bogdan@ukr.net

Інтернет-магазин «Дім книги»: *dk-books.com*
т. (067) 350 1467; (099) 434 9947

Класи

Вінія прокинулася від тупоту кролика, що стрімголов нісся нескінченними місячними лугами; але той звук виявився лише тихим, квапливим биттям її серця. Вона трохи полежала, переводячи подих. Тупіт стихав – кролик утік в імлисту далечінь. Нарешті вона сіла на ліжку і визирнула з вікна своєї спальні на другому поверсі. Там, на вузькому хіднику, в неясному сьйві досвітнього місяця вона побачила класи.

Хтось із дітей накреслив їх пізно ввечері. Довжелезні, вони тяглися без кінця, квадрат за квадратом, лінія за лінією, число за числом. Вінія не бачила їм кінця. Нерівний візерунок тягся уздовж вулиці, спершу числа 3, 4, 5, далі до 10, тоді до 30, 50, 90, і далі, зникаючи за далекими будинками. Ніколи ще дитячі очі не бачили таких класів! Ними можна було стрибати вічно, аж до горизонту.

У тиху ранкову годину її очі бігли й стрибали, зупинялися і перескакували щаблями нашкрябаної крейдою зухвалої драбини, аж ось вона прошепотіла:

– Шістнадцять.

Далі вона не побігла.

Вона знала, що наступний квадрат із блакитним числом 17 чекав на неї, але, подумки хитаючись на заціпенілій нозі, що твердо стояла на цифрах 1 і 6, вона втримувала рівновагу, розкинувши руки, і ніяк не могла примусити себе стрибнути далі.

Вона затремтіла і знову лягла.

Її кімната стала ніби дном прохолодного колодязя вночі, їй подобалося лежати в ньому білим камінцем, занурившись у темну, але прозору стихію напівсну і напів'яви. Вона відчула, як тонкі струмені повітря виходять крізь її ніздрі, як неосяжні крила повік знов і знов опускаються й піднімаються. Нарешті, вона відчула жар, що охопив її кімнату, коли з-за пагорбів вийшло сонце.

«Ранок, – подумала вона. – Може, сьогоднішній день буде особливим. Це ж день народження, врешті-решт. Будь-що може статися. Я на це сподіваюся».

Дихання літа гралося білими завісками.
– Вініє?

Її кликав чийсь голос. Цього не могло бути. Але, втім, – Вінія підвелась і прислухалась, – хтось її таки гукав.

– Вініє?

Вона вистрибнула з ліжка і підбігла до свого високого вікна.

Хто гукав її так рано? Внизу, на свіжій галявинці, стояв сімнадцятирічний, як і вона, Джеймс Конвей. Він широко всміхався і помахав рукою, коли її голова з'явилась у вікні.

– Джиме, що ти там робиш? – спитала вона і подумала, чи знає він, який сьогодні день.

– Я вже годину як не сплю, – відповів він. – Хочу зранку піти кудись на цілий день. Хочеш зі мною?

– Ох, я не можу... батьки повернуться пізно, я одна вдома і не повинна виходити...

Вона подивилася на зелені пагорби за містом, на дороги, що вели у літо, до серпневих річок, геть від цього міста, цього будинку, цієї кімнати і цієї самої миті.

– Я не можу... – тихо сказала вона.

– Нічого не чую! – він м'яко відхилив її протест, посміхаючись із-під дашка долоні.

– Чому ти запросив саме мене, а не когось іншого?

Він обдумав це.

– Я не знаю, – визнав він. Трохи подумавши, він подивився на неї так приязно, як міг: – Тому що, просто тому що.

– Я зараз, – мовила вона.
– Агов! – крикнув він.
Але вікно вже спорожніло.

Вони стояли посеред прекрасної, блискучої галявини, якою одна пара слідів, її, швидко пробігла, а інша, його, пройшла широкими мірними кроками назустріч. Місто мовчало, мов зупинений годинник. Усі вікна ще закривали штори.

– Боже, – сказала Вінія, – як же рано! Навіжено рано. Я кілька років так рано не прокидалася і не виходила. От послухай, усі сплять.

У цю шепітну пору, коли миші лягають спати, а квітки починають розтискати свої яскраві кулачки, вони стояли й прислухались до дерев і білих будинків.

– Куди підемо?
– Куди вкажеш.

Вінія заплющила очі, покрутилася і тицьнула пальцем наосліп.

– Куди я показую?
– На північ.

Вона розкрила очі.

– Тоді тікаймо від міста на північ. Хоч я і не думаю, що нам варто.

– Чому?

І вони пішли з міста, а над пагорбами піднімалося сонце, і трава на галявинах зеленішала.

Від дороги пахло теплим вапном і пилом, пахло небом і водою кольору винограду, що бігла в струмку. Сонце стало свіжим лимоном. Попереду лежав ліс, де тіні стрибали так, ніби під кожним деревом юрмилося по мільйону тріпотливих птахів, хоч насправді то листя відкидало на землю темні плями. Ополудні Вінія і Джеймс Конвей перейшли широкі луки, що хрумтіли й шелестіли під ногами. День уже нагрівся, як нагрівається склянка холодного чаю, коли її поставлять на сонці і з неї вийде увесь холод.

Вони понаривали повні жмені винограду із колючої дикої лози. Якщо подивитися крізь ягоду на сонце, можна побачити прозорі виноградні думки, що плавають у темній бурштиновій рідині, а серед них – маленьке гаряче насіння роздумів, що виросло за багато днів усамітнення і філософської незворушності рослини. На смак виноград нагадував чисту свіжу воду і ще

щось, увібране із ранкової роси і вечірніх дощів. Ягоди були часточками квітня, що тепер, у серпні, набрали достатньо тепла і могли поділитися із будь-яким перехожим своєю простою мудрістю. Ось чого вони вчили: звисай із колючої лози головою вниз, прямо на сонці чи у затінку листя – світ прийде до тебе. Небо вчасно принесе дощ, сила землі підніметься знизу і потече крізь тебе, і наповнить тебе, і збагатить.

– Візьми виноградинку, – сказав Джеймс Конвей. – Візьми навіть дві.

Вони плямкали повними вологих ягід ротами.

Посідавши на березі струмка, вони зняли взуття і підставили ступні під холодне гостре лезо води.

«Ніг більше нема!» – подумала Вінія. Але коли вона придивилась, то побачила, що вони там, під водою, повністю пристосувалися до земноводного способу життя і вигідно існують окремо від неї.

Вони жували сендвічі з яйцем, що їх Джим приніс у паперовому пакеті.

– Вініє, – сказав Джим, оглянувши сендвіч перш ніж відкусити. – Ти дозволиш мені поцілувати тебе?

– Не знаю, – сказала вона за хвилю. –
Не думала про це.

– Подумаєш? – спитав він.

– Ми пішли на пікнік, тільки аби ти мене поцілував? – раптом спитала вона.

– Стривай, зрозумій мене правильно! Це був класний день! Я не хочу його псувати. Але якщо ти пізніше вирішиш, що не проти, аби я тебе поцілував, – ти скажеш мені про це?

– Скажу, – мовила вона, беручись до другого сендвіча, – якщо колись вирішу.

* * *

Прохолодною несподіванкою раптом полив дощ.

Його крапельки пахли шипучкою, лаймом, помаранчами і найчистішою, найсвіжішою річкою на світі, що несла свої сніжні води з високого палючого неба.

Спочатку в небі немов розстелилася ковдра. Хмари м'яко огорнули одна одну. Легкий вітерець розвіяв волосся Вінії, здувши своїм подихом вологу з її верхньої губи. Спочатку дощ падав навколо і не зачіпав їх із Джимом, поки вони бігли, а тоді, коли вони перестрибували

зелені моховиті колоди і стрілою мчали поміж широких стовбурів у найглибші, найдухмяніші лісові хащі, краплі почали торкатися їх своєю прохолодою. Ліс укрив їхні голови мокрим бурмотінням, кожен листок задзеленчав, умившись начисто свіжою водою.

– Сюди! – крикнув Джим.

Вони натрапили на такий товстий порожній стовбур, що змогли влізти всередину і знайти там теплий прихисток від зливи. Вони стояли поруч, обійнявши одне одного руками, тремтіли від холодного дощу і сміялися, бо краплі лоскотали їхні носи і щоки.

– Дивись! – він лизнув її брову. – Можна напитися!

– Джиме!

Вони слухали дощ і шепіт високої трави, слухали, як світ м'яко огортає оксамитова вода і як розноситься лісом аромат старої мокрої деревини й солодкий запах розпаду від листя, що пролежало на землі сотню років.

Тоді вони почули інший звук. Тепла порожня темрява дерева гуділа всередині безперестанку, ніби десь далеко, на те-

плій, півтемній літній кухні, хтось із любов'ю пік і підсмажував начинені варенням, притрушені цукром пироги і крізь губи мугикав від щастя над наготованим запасом їжі, дарма що за вікном лив дощ.

– Бджоли, Джиме, там нагорі! Бджоли!

– Тихше!

Вони побачили жовті спалахи у теплій вологій порожнечі стовбура над ними. Останні намоклі бджоли квапилися додому із лугів, полів чи пасовищ, які вони обробляли. Вони прослизали повз Вінію і Джима, злітали вгору в теплому потоці й зникали у темряві.

– Вони нас не зачеплять. Просто стій спокійно.

Джим напружив руки; Вінія напружила свої. Вона ще й досі відчувала в його подиху терпкий виноград. Що сильніше стукотів об дерево дощ, то міцніше вони тримали одне одного, спершу сміючись, а тоді дозволивши реготу потонути в гудінні бджіл, що повертались додому з далеких полів. На мить Вінія подумала, що їх із Джимом може залити згори бурштиновими потоками меду, і ще тисячу років, поки зовні литиме дощ, гримітиме небо

і вируватиме негода, вони стоятимуть разом, навіки замкнені всередині цього дерева, і їх бачитимуть випадкові подорожні.

Тут, усередині, було так тепло, так затишно і безпечно. Світ не існував, а існувала лише тиша дощу посеред затьмареного лісу.

– Вініє, – прошепотів Джим, помовчавши, – можна зараз?

Його обличчя поруч із нею було дуже великим, більшим за будь-яке обличчя, на яке вона коли-небудь дивилась.

– Так, – сказала вона.

Він поцілував її.

Цілу хвилину назовні лив дощ і віяв холодний вітер, а всередині дерева було тепло і затишно.

Поцілунок був дуже приємним. Він був дружнім і затишно-теплим, мав смак абрикосів і свіжих яблук, і води, яку п'єш із холодного бляшаного кухлика у темряві, теплій кухні, коли прокидаєшся вночі. Вона ніколи не думала, що поцілунок може бути таким солодким, таким дбайливим і невимовно ніжним. Він тримав її не міцно, як хвилину тому, коли

захищав від негоди, а так, ніби вона була фарфоровим годинником – дуже обережно й обачно. Його очі закрилися, темні вії виблискували; вона побачила це в туміть, коли розплющила очі й одразу заплющила знову.

Злива вщухла.

Минуло ще трохи часу, поки зміна погоди за межами їхнього світу вразила їх новою тишею. Тепер іззовні не чулося нічого, крім води, що стікала вниз мереживом гілок. Хмари розійшлися і відкрили латки блакитного неба.

Ця зміна їх трохи збентежила. Вони чекали, що злива повернеться, що змусить їх залишитись всередині цього порожнього дерева ще на хвилину чи на годину. Але з'явилося сонце і знов освітило все, повертаючи світ до повсякденності.

Вони повільно вибралися із дерева і стояли, витягнувши руки, тримаючи рівновагу і ніби шукаючи дорогу серед лісу, де гілки й листя швидко висихали.

– Гадаю, нам пора йти, – сказала Вінія. – Туди.

Вони вийшли на літній день.

При заході сонця вони увійшли в місто і крокували, тримаючись за руки, осяяні останніми променями літнього дня. Решту полудня вони мало розмовляли, а тепер, проминаючи одну вулицю за іншою, дивилися на хідник під ногами.

– Вініє, – сказав він нарешті, – як гадаєш, це може стати початком чогось?

– Боже, Джиме, не знаю.

– Гадаєш, ми закохались?

– Ох, і цього не знаю!

Вони спустилися у яр, перейшли місток і вийшли на інший бік вулиці.

– Як думаєш, ми коли-небудь одружимося?

– Зарано говорити, правда? – сказала вона.

– Мабуть, твоя правда. – Він прикусив губу. – Погуляємо ще цими днями?

– Не знаю. Не знаю. Заждемо й побачимо, Джиме.

Світло в будинку не горіло, її батьки ще не повернулися. Вони стояли на ганку, і вона серйозно потрусила його руку.

– Дякую, Джиме, це був чудовий день, – сказала вона.

– Нема за що, – відповів він.

Постояли ще.

Тоді він розвернувся і зійшов зі сходів на темну галявину. На дальньому її краї він зупинився у тіні й сказав:

– На добраніч.

Він побіг і вже майже зник із очей, коли вона теж сказала «добраніч» у відповідь.

Посеред ночі її розбудив звук.

Вона припіднялася, силкуючись почути його знову. Будинок зачинили й перевірили – її родина повернулася, але звук долинав не звідти. Ні, то був особливий звук. Визираючи з ліжка в літню ніч, котра не так давно ще була літнім днем, Вінія знову почула його – то був звук теплового порожнього стовбура, мокрої кори дерев'яного тунелю, звук дощу іззовні й утішної сухості та затишку всередині, звук бджіл, що повертаються додому з далеких полів і злітають разом із теплим потоком у дивовижну темряву.

У по-літньому темній кімнаті вона приклала руку до сонних, напівусміхнених губ і зрозуміла, що звук долинає з них.

Зробивши це відкриття, вона рвучко підвелася, потай спустилася вниз, вийшла

на ганок і пройшла мокрою травою галлявни до хідника, яким чудернацькі класи тяглися у майбутнє.

Босі ноги приземлялись на перші квадрати, лишаючи мокрі сліди, лягнули на 10 і 12 і пострибали далі. На 16 вона зупинилась і захиталась, завагалась, дивлячись на наступний квадрат. Вона скрипнула зубами, стисла кулаки, відхилилась назад і...

Стрибнула у самісіньку середину квадрата з числом 17.

Вона постояла на ньому із заплющеними очима, прислухаючись до своїх відчуттів.

Тоді вона вибігла нагору, лягла у ліжко і торкнулася губ, щоб упевнитися, що в її подиху ще відчувався літній полудень, а із губ долинав золотий звук сонного гудіння. Так і було.

І саме цей звук, врешті-решт, заколивав її.